

Överenskommelse mellan Stockholms stad och den idéburna sektorn

Bakgrund

På hösten 2007 beslutade regeringen att föra en dialog om relationen mellan stat och idéburna organisationer verksamma inom det sociala området. Dialogen fördes med ett 90-tal organisationer samt Sveriges Kommuner och Landsting. Dialogen resulterade i att regeringen år 2008 fattade beslut om en Överenskommelse. Sveriges Kommuner och Landsting anslöt sig omedelbart till Överenskommelsen liksom numera ett 70-tal idéburna organisationer.

En viktig utgångspunkt för den nationella dialogen var att den skulle följas av liknande dialoger på regional och kommunal nivå.

Stockholms stads socialborgarråd och äldreborgarråd initierade våren 2010 en motsvarande dialog med idéburna organisationer som är verksamma inom stadens socialtjänst och äldreomsorg. I denna dialog medverkar Stockholms stad, genom socialförvaltningen och äldreförvaltningen, samt den idéburna sektorn.

Den idéburna sektorn innefattar organiserade verksamheter som primärt har samhällliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter, däribland idéburet företagande, bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den idéburna sektorn har allmännyttan eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft. Till den idéburna sektorn hör alla föreningar och organisationer som har formaliserade strukturer för sitt arbete.

Den gemensamma utgångspunkten för dialog och överenskommelse

Parternas gemensamma ambition med dialogen är att den ska leda fram till en Överenskommelse för Stockholms stad beslutad av ett enigt kommunfullmäktige och undertecknad av organisationer verksamma inom dessa områden.

Överenskommelsen ska bidra till att skapa ett öppet förhållningssätt som uppmuntrar till fortsatt dialog. Den ska också bidra till att följa upp de nationella dialogernas utgångspunkt att skapa lokala och regionala överenskommelser.

Det gemensamma målet är att verka för en stad som präglas av respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska principer, fördjupad välfärd och människors engagemang. I denna strävan är den idéburna sektorn en självständig, dynamisk och förändrande samhällskraft – historiskt, nu och i framtiden.

Parternas utgångspunkter för dialog och överenskommelse

I det följande preciserar parterna sina respektive utgångspunkter för att medverka i dialogen och motiven för att ingå en Överenskommelse.

Stockholms stads motiv för dialog och en Överenskommelse är att betona den idéburna sektorns betydelse. En viktig utgångspunkt är förverkligandet av Stockholms stads vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass. Det är en vision som förutsätter utveckling och fördjupad samverkan mellan staden och den idéburna sektorn, som är viktig för att utveckla välfärden och demokratin.

Den idéburna sektorns motiv för dialog och en Överenskommelse är:

- att synliggöra och stärka den idéburna sektorns självständiga och oberoende roll som röstbärare och opinionsbildare,
- att utveckla möjligheterna för den idéburna sektorn att utgöra en självständig och därmed viktig aktör inom välfärdsutvecklingen,
- att fördjupa och stärka den lokala demokratin i Stockholm,
- att den nationella dialogens principer och innebörden av dessa bekräftas och tydliggörs i dialog och överenskommelse mellan staden och sektorn, samt
- att sätta tydliga spelregler för samverkan och definiera parternas roller för att kunna agera som jämbördiga parter.

Överenskommelsens syfte

Det övergripande syftet med en Överenskommelse om principer och åtaganden är att den ska vara en viktig plattform för delaktighet och samverkan mellan staden och den idéburna sektorns organisationer oavsett storlek, inriktning eller mål.

Den ska lägga grunden för en vidare dialog. Denna dialog ska leda fram till handlingsplaner som innehåller konkreta och utvecklande åtgärder som skapar fördjupad samverkan mellan staden och de idéburna organisationerna inom socialtjänst- och äldreomsorgsområdet. Överenskommelsens principer och åtaganden ska vara vägledande för det fortsatta samarbetet.

Överenskommelsen och den vidare dialogen präglas av att staden och den idéburna sektorn möts som jämbördiga parter med olika roller. Jämbördigheten innebär att samverkan ska präglas av ömsesidighet och respekt för de olika rollerna.

Principer som grund för samverkan

Överenskommelsen för Stockholm utgår från de sex principer som anges som grunden för samverkan i den nationella överenskommelsen. Mot bakgrund av dessa principer formuleras ett antal konkreta åtaganden gemensamt och från respektive part med syfte att bidra till en utveckling i Överenskommelsens anda och att ytterligare stärka samverkan.

Dessa principer är följande.

- Principen om självständighet och oberoende
- Principen om dialog
- Principen om kvalitet
- Principen om långsiktighet
- Principen om öppenhet och insyn
- Principen om mångfald

Principen om självständighet och oberoende

Staden och den idéburna sektorn arbetar som jämbördiga parter med skilda roller och uppdrag. Stadens roll och ansvar utgår från lagstiftning och från uppdrag beslutade av kommunfullmäktige och nämnder. Den idéburna sektorn bedriver sin verksamhet med utgångspunkt från respektive organisations värdegrund.

Staden respekterar de idéburna organisationernas särställning som självständiga röstbärare och samhällskritiker. Eventuell kritik mot stadens verksamhet ska inte påverka stadens ställningstaganden om samverkan med, eller ekonomiska relationer till, en idéburen organisation.

Både stad och idéburna organisationer kan ta initiativ till samverkan, generellt eller i enskilda frågor.

Principen om dialog

Dialog utgår från ett inkluderande förhållningssätt och skapar delaktighet och tillit.

En levande och kontinuerlig dialog i ett tidigt skede mellan staden och den idéburna sektorn är en avgörande förutsättning för samverkan. Båda parter kan ta initiativ till dialog. Dialogen är särskilt viktig i ett kunskapsuppbyggande och utvecklande syfte då aktörerna kan bidra med olika kunskap och erfarenhet. Dialogen sinsemellan de olika idéburna organisationerna är även angelägen eftersom den bidrar till att utveckla och stärka den idéburna sektorn.

Principen om kvalitet

En hög kvalitet är viktig för varje verksamhet, oavsett huvudman och utförare. Kravet på hög kvalitet garanterar att den enskilde individen är i centrum för verksamheten och garanterar ständig utveckling. Hög kvalitet är avgörande för att verksamheten ska uppfattas som legitim.

Ett målmedvetet, kontinuerligt och systematiskt kvalitetsarbete är särskilt angeläget för aktörer verksamma inom socialtjänst och äldreomsorg. Staden och den idéburna sektorn bidrar till ökad kvalitet och kompetens utifrån sina respektive roller.

Varje aktör formulerar kvalitetskraven på sin verksamhet utifrån respektive uppdrag. Båda parter tjänar på ett kunskapsutbyte och kan därför initiera ett sådant.

Principen om långsiktighet

Långsiktighet skapar trygghet för verksamhetens målgrupper. Den gör det vidare möjligt för båda parter att utveckla uppdrag och verksamhet – långsiktighet är en förutsättning för kontinuitet. Överenskommelsen skapar förutsättning för hållbar samhällsutveckling.

Staden ska i möjligaste mån bidra till organisationernas förutsättningar för långsiktig planering.

Överenskommelsen uttrycker att det finns en långsiktig vilja från staden att oavsett politiska majoriteter utveckla samverkan med den idéburna sektorn.

Överenskommelsen uttrycker också vikten av att även den ekonomiska bidragsgivningen präglas av långsiktighet inom ramen för nämndernas riktlinjer för bidragsgivning.

Principen om öppenhet och insyn

Stadens och den idéburna sektorns öppenhet är en viktig förutsättning för samverkan och för verksamheternas legitimitet. Öppenhet bidrar också till att synliggöra den idéburna sektorn.

Staden och den idéburna sektorn verkar parallellt och ibland gemensamt. Det är därför angeläget att båda aktörerna är välinformerade om utveckling och förändringar som har betydelse för verksamheten.

Inriktningen från både staden och den idéburna sektorn är att öppet informera och göra tillgängligt underlag som är av intresse för såväl den andra parten som allmänheten. Varje part avgör när det finns anledning att informera.

Principen om mångfald

Den idéburna sektorn spelar en viktig roll i att göra Stockholm till en stad som präglas av mångfald. En mångfald av verksamheter som möter människor med skilda behov och önskemål utvecklar staden. Båda parter bör bejaka och främja den mångfald som den idéburna sektorn erbjuder.

Överenskommelsen framhåller vikten av att idéburna organisationer med sin särart, erfarenhet och kunskap även kan konkurrera på likvärdiga villkor med andra aktörer om att leverera tjänster som staden upphandlar.

Överenskommelsens omfattning

Överenskommelsen avser samverkan mellan Stockholms stad – genom socialnämnden och äldre- och våldshälsöversynen – och den idéburna sektorn. När det gäller stadsdelsnämndernas ansvar inom socialtjänst och äldreomsorg bör man inom varje stadsdelsnämndsområde diskutera principerna för samverkan med utgångspunkt i denna överenskommelse.

Överenskommelsen omfattar fyra år. Under det fjärde året sker utvärdering, uppföljning och eventuell revidering av Överenskommelsen. Om inget annat beslutas gäller Överenskommelsen i ytterligare fyra år.

Uppföljning av överenskommelsen

Överenskommelsens parter har ett gemensamt ansvar för uppföljning och utveckling av Överenskommelsen. De åtar sig gemensamt, och var och en för sig, att sprida kunskap om Överenskommelsen och att bidra till att organisationer väljer att engagera sig för Överenskommelsens principer och åtaganden.

En gemensam arbetsgrupp mellan parterna bildas. Dess övergripande uppdrag ska vara att formulera en handlingsplan med konkreta åtgärder som har sin utgångspunkt i Överenskommelsen. Den gemensamma arbetsgruppen ansvarar för den vidare dialogen om konkreta och långsiktiga åtgärder, om nya samverkansformer och det offentliga frivilliguppdraget, om finansieringsformer, som till exempel bidragsgivning och upphandling, och om hur begränsade resurser ska kunna användas så effektivt som möjligt. Arbetsgruppen ska vidare förbereda den årliga uppföljningskonferensen där man också lämnar en rapport om det gångna årets arbete. Gruppens arbete styrs av en arbetsordning som presenteras och förankras vid uppföljningskonferensen.

Överenskommelsen ska följas upp vid en årlig uppföljningskonferens som är öppen för alla oavsett om man har undertecknat Överenskommelsen eller inte. Konferensen arrangeras dock av de parter som har undertecknat Överenskommelsen. Vid uppföljningskonferensen redovisar såväl staden som den ideburna sektorn hur åtaganden i Överenskommelsen har fullföljts. Vidare diskuteras eventuellt behov av att revidera Överenskommelsens åtaganden. Socialförvaltningen och äldreförvaltningen redovisar årligen även i respektive nämnds verksamhetsberättelse om samverkan utifrån Överenskommelsen.

ÅTAGANDEN

Gemensamma åtaganden

Parterna åtar sig att bilda den gemensamma arbetsgruppen, som bland annat ansvarar för den vidare dialogen om konkreta, utvecklande och långsiktiga åtgärder, om nya samverkansformer och det offentliga frivilliguppdraget, om finansieringsformer som till exempel bidragsgivning och upphandling och om hur begränsade resurser ska kunna användas så effektivt som möjligt.

Parterna åtar sig att arrangera en årlig uppföljningskonferens för Överenskommelsen.

Parterna åtar sig att verka för utveckling av samverkan, bland annat i form av gemensamma projekt och insatser i syfte att möjliggöra hållbar samhällsutveckling.

Parterna åtar sig att sprida information om Överenskommelsen.

Parterna åtar sig att vara öppna för samverkan med nya verksamheter och organisationer.

Parterna åtar sig att initiera insatser för forskning, kunskapsutbyte och kompetensutveckling i syfte att utveckla kvaliteten av stadens och sektorns verksamheter.

Parterna åtar sig att i största möjliga mån öppet informera om förändringar som kan påverka samverkan och verksamheten.

Parterna åtar sig att verka för att synliggöra den idéburna sektorns roll i socialtjänst och äldreomsorg.

Parterna åtar sig att ta strid för demokratiska värden som mångfald och tolerans.

Stockholms stads åtaganden

Stockholms stad åtar sig att stödja den idéburna sektorns utveckling.

Stockholms stad åtar sig att på olika sätt sprida information om den verksamhet som organisationerna tillhandahåller inom socialtjänst och äldreomsorg för att öka medborgarnas kännedom om den.

Stockholms stad åtar sig att skapa förutsättning för dialog genom att hålla halvårsvisa ämnesområdesbaserade möten (exempelvis äldre, hemlösa, kvinnofrid, etc.).

Stockholms stad åtar sig att förbättra webbinformationen om bidragsgivningen i staden samt att skapa möjligheter till att ansöka via webbplatsen.

Den idéburna sektorns åtaganden

Sektorn åtar sig att informera såväl allmänhet som förvaltningar om sin verksamhet och sin betydelse.

Sektorn åtar sig att utveckla samverkan inom sektorn utifrån varje organisations uppdrag och särart för samordning, hållbarhet, kunskaps- och erfarenhetsutbyten och effektivitet.

Sektorn åtar sig att verka för en långsiktig planering för sin verksamhet och se över olika typer av finansieringsformer – det gäller t.ex. formulering av ett näringspolitiskt program som omfattar ett idéburet företagande, upphandling samt generella stödstrukturer för sektorn.

Sektorn åtar sig att initiera en process för att säkerställa hållbara långsiktiga spelregler mellan den idéburna sektorn och staden för de offentliga frivilliguppgifterna.

Sektorn åtar sig att driva frågan om upphandling med syfte att utveckla och finna former för att bättre främja det idéburna företagandet så att den gynnar mångfald och kvalitet.